

הוציאו לו פרק חמישי יומא

כב א ב מיי פ"ה מהלכות
עבודת יוה"כ הלכה ג:
בג א ג ס פי"ד הלכה א:
מד ד ה מיי פי"ד מהל' בית
הבית הלכה ז:
מה ו מיי ס"ג פי"ג הלכה
יב:

רבינו חננאל

ותיפוק ליה דפר כהן גדול
אשר לו אשר לו כתוב ביה,
הכתוב שנה אשר לו לעבב
שלא יביא משל צבור ולא
משל אחיו הכהנים אלא
משלו ממש. ואמרין וזי לא
קנו להו לכהנים כפר הוי
מתכפרי ביה אלא משום
דאמרין בי גזא דכהן גדול
אפקריה רחמנא גבי הכהנים,
ש"מ (קמיה) [קניה] אית להו
בגויה. היה מהלך בהיכל
וכו'. סוגיא דהשבתא,
במשכן היתה פרוכת אהת
מבדלת בין הקודש ובין
קודש הקדשים. במקדש
ראשון היה במקום הפרוכת
כותל רחבו אמה, במקדש
שני נסתפק להן זו האמה
מקום הכותל או כלפנים
קדושתה, או כהיכל. לפיכך
עשו בי פרוכות וביניהם אמה
והיתה נקראת אמה טרקסין
והוא לשון יון פנים וחזן, וכך
מפורש בתלמוד ארץ ישראל.
ור' יוסי פשיטה ליה
דקדושתיה כקדושת ההיכל.
ת"ר בין המזבח למנורה היה
מהלך כהן גדול בשעה שהיה
נכנס לבית קודש הקדשים
(א) דברי ר' מאיר. מאי טעמא
קסבר פתח הקודש כהותל
טרקסין בדרום היה פתוח,
והמנורה נתונה בדרום,
לפיכך כיון שהיה נכנס
בהיכל והפתח בדרום היה
מהלך נכנוד בין מזבח ההוב
למנורה עד הפתח. ובין
המנורה למזבח ההוב שש
אמות, שהיה רוחב הבית כ'
אמות, והייתה המנורה נתונה
בדרום משוכה מן הכותל ב'
אמות ומחצה. והשלחן היה
נתון בצפון משוך ב' אמות
ומחצה, זה ה' אמות, ומקום
המזבח והמנורה והשלחן
בשלת אמות, והמזבח
המוצב ביניהן. ומצא ביניהן
השיעור שאמרו. לפיכך לא
היה מהלך בין הכותל
למנורה שהיה מקום צד ב'
אמות ומחצה ומטפין בבדיו
מן המנורה, והיה מהלך בין
המנורה למזבח שהמקום
מרווח ולא יבא להתחבט
במנורה כדי שיטפנו כליו. ור'
יוסי אומר כי שלחן לכותל
היה מהלך, קסבר פיתחא
דכותל המבדיל בין ההיכל
ובין קודש הקדשים (ב) בצפון
קאי, שנכנס מהלך לכנודו
ונכנס בקודש אצל הארון.
ופשוטה היא. אבל ר' יהודה
שהיה אומר בין המזבח
לשלחן היה מהלך אמר מאי
טעמא, אי קסבר פתחא
בדרום קאי ליעבדי כו' מאיר.
אי קסבר פיתחא בצפון קאי
ליעבדי כו' יוסי. לפיכך
הוצרכו לפרש טעמו.
ואמרין לעולם ר' יהודה
פתחא בצפון קאי, וקסבר
שלחנות בצפון ודרום היו
מונחין הפסח ודמיה כיון
שחטו האלם שוב אין חזר
ומראה, משמע על אס שחט
המנורה לשם פסח דמיה,
ואם כן בשל ערב פסח להיות
בשבת קרינה לשם פסח ודמיה
שבת. ואומר רבינו דלוינה

שקומתין זו את זו וזמתי תנאי בהרבה מקומות יש דבר אחר אחר
דבר אחר דמקרא אחד יוצא לכמה טעמים אבל כי האי גוונא לא
אשכחן ונראה לי דההיא דרשא דספרי כרבי אחיה וה"פ או אינו אלא
על פסח שני כלומר שלא יתחייב כרת אראשון לחודיה אלא אפסח
שני משום דקרא דפרשת פסח שני
כתיב ונימא דאפסח שני חייב כרת
אפילו היכא דשגג צראשון והיזד בשני
ולא אראשון אפילו היזד צראשון
ושגג בשני אמרת אחיה צראשון וזמתי
לשון כלומר אינו סברא כלל לומר
דאשני קאי ולא אראשון דעיקר
צמועדו צראשון כתיב ויעשו בני
ישראל את הפסח צמועדו וא"כ קאי
נמי אראשון ואי לא כתב חטאו ישא
הוא אמינא אראשון לחודיה קאי
הסתמא דכתיב חטאו ישא דריש ליה
נמי צפסח שני כדליתא צפ' מי שהיה
טומא וגלי לן חטאו ישא דצמועדו
אמרייהו קאי ואי לא כתיב צמועדו
הוא אמינא דכרת אפסח שני לחודיה
קאי והסתמא קאמר שפיר דבר אחר
צמועדו אינטרין למימר דפסח שני
דוחה שבת עוד נראה לקיים הכל דהא
דמי שבת מפקח לן מכלל חוקת
ומצמועדו דאי מכלל שבת אינא
למימר כדפרישית לעיל ואי מצמועדו
איכא למימר כדפרי' לעיל להכי
כרימי תרייהו וצא זה ולימד על זה
וצא זה ולימד על זה מיהו לרבי נתן
מכלל חוקת לחודיה נפקא:

תיפוק לי דאשר לו אמר רחמנא
משלו הוא מביא דתניא
כו'. תימא לי מאי אינטרין לתניא
ברייתא לומר דדרשיה הכי משלו הוא
מביא כל שכן אי לא דרשינן הכי אולא
הוא דרשינן אשר לו שהוא מתכפר
לו דתקשי לך טפי ועוד דככל הספרים
יעיני גרסין צמוןן שאני צי גזא
דאהרן ו"ג אלא אלא שרשי' גרס
אלא ונראה לי דהכי פירושו תיפוק
לי דאשר לו אמר רחמנא דמשמע
שאו מתכפר לו צמועד אכל אמריני
לא מכפרי ומשני האי אשר לו דרשינן
משלו הוא מביא אכל לעולם אימא
לך דלוינה נמי מכפרי מקיבעט
כדתניא וכו' והדר פריך ולטעמין

ותיפוק לי דאשר לו אמר רחמנא משלו
הוא מביא דתניא אשר לו^א משלו הוא מביא
ולא משל ציבור יכול לא יביא משל ציבור
שאין הציבור מתכפרין בו אבל יביא משל
אחיו הכהנים שהרי אחיו הכהנים מתכפרים
בו ת"ל אשר לו יכול לא יביא ואם הביא
כשר ת"ל שוב^ב אשר לו^ג שנה הכתוב עליו
לעבב ולישעמין אחיו הכהנים אי לאו דקנו
בגויה היכי מכפר להו^ד אלא שאני בי גזא
דאהרן דאפקריה רחמנא גבי אחיו הכהנים
הכא [גבי תמורה] נמי שאני בי גזא דאהרן
דאפקריה רחמנא גבי אחיו הכהנים (ה)
מתני' יהיה מהלך בהיכל עד שמגיע לבין
שתי הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין
קודש הקדשים וביניהן אמה ר' יוסי אומר לא
היתה שם אלא פרוכת אחת בלבד שנאמר
והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין
קודש הקדשים: **גמ'** שפיר קאמר להו רבי
יוסי לרבנן ורבנן אמרי לך הני מילי במשכן
אבל במקדש שני כיון דלא הואי אמה
טרקסין דבמקדש ראשון הוא דהואי
ואיסתפקא להו לרבנן בקדושתיה אי כלפנים
אי כלחזין והעבוד שתי פרוכת תנו רבנן בין
המזבח למנורה היה מהלך דברי ר"י ר"מ
אומר בין שלחן למזבח ויש אומרים בין
שלחן לכותל מאן^א יש אומרים אמר רב
חסדא רבי יוסי היא דאמר^ב פיתחא בצפון
קאי ורבי יהודה אמר לך^ג פיתחא בדרום
קאי ורבי מאיר כמאן סבירא ליה אי כרבי
יהודה סבירא ליה ניעול כרבי יהודה אי כרבי
יוסי סבירא ליה ניעול כר' יוסי לעולם כרבי
יוסי סבירא ליה ואמר לך^ד שולחנות צפון
ודרום מונחין ומפסקא ליה שלחן ולא
מתעייל ליה ואיבעית אימא ילעולם מזרח
ומערב מונחין ומשום שכינה לאו אורח ארעא
למיעיל

ותיפוק לי דאשר לו אמר רחמנא משלו
הוא מביא דתניא אשר לו^א משלו הוא מביא
ולא משל ציבור יכול לא יביא משל ציבור
שאין הציבור מתכפרין בו אבל יביא משל
אחיו הכהנים שהרי אחיו הכהנים מתכפרים
בו ת"ל אשר לו יכול לא יביא ואם הביא
כשר ת"ל שוב^ב אשר לו^ג שנה הכתוב עליו
לעבב ולישעמין אחיו הכהנים אי לאו דקנו
בגויה היכי מכפר להו^ד אלא שאני בי גזא
דאהרן דאפקריה רחמנא גבי אחיו הכהנים
הכא [גבי תמורה] נמי שאני בי גזא דאהרן
דאפקריה רחמנא גבי אחיו הכהנים (ה)
מתני' יהיה מהלך בהיכל עד שמגיע לבין
שתי הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין
קודש הקדשים וביניהן אמה ר' יוסי אומר לא
היתה שם אלא פרוכת אחת בלבד שנאמר
והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין
קודש הקדשים: **גמ'** שפיר קאמר להו רבי
יוסי לרבנן ורבנן אמרי לך הני מילי במשכן
אבל במקדש שני כיון דלא הואי אמה
טרקסין דבמקדש ראשון הוא דהואי
ואיסתפקא להו לרבנן בקדושתיה אי כלפנים
אי כלחזין והעבוד שתי פרוכת תנו רבנן בין
המזבח למנורה היה מהלך דברי ר"י ר"מ
אומר בין שלחן למזבח ויש אומרים בין
שלחן לכותל מאן^א יש אומרים אמר רב
חסדא רבי יוסי היא דאמר^ב פיתחא בצפון
קאי ורבי יהודה אמר לך^ג פיתחא בדרום
קאי ורבי מאיר כמאן סבירא ליה אי כרבי
יהודה סבירא ליה ניעול כרבי יהודה אי כרבי
יוסי סבירא ליה ניעול כר' יוסי לעולם כרבי
יוסי סבירא ליה ואמר לך^ד שולחנות צפון
ודרום מונחין ומפסקא ליה שלחן ולא
מתעייל ליה ואיבעית אימא ילעולם מזרח
ומערב מונחין ומשום שכינה לאו אורח ארעא
למיעיל

ותיפוק לי דאשר לו אמר רחמנא משלו
הוא מביא דתניא אשר לו^א משלו הוא מביא
ולא משל ציבור יכול לא יביא משל ציבור
שאין הציבור מתכפרין בו אבל יביא משל
אחיו הכהנים שהרי אחיו הכהנים מתכפרים
בו ת"ל אשר לו יכול לא יביא ואם הביא
כשר ת"ל שוב^ב אשר לו^ג שנה הכתוב עליו
לעבב ולישעמין אחיו הכהנים אי לאו דקנו
בגויה היכי מכפר להו^ד אלא שאני בי גזא
דאהרן דאפקריה רחמנא גבי אחיו הכהנים
הכא [גבי תמורה] נמי שאני בי גזא דאהרן
דאפקריה רחמנא גבי אחיו הכהנים (ה)
מתני' יהיה מהלך בהיכל עד שמגיע לבין
שתי הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין
קודש הקדשים וביניהן אמה ר' יוסי אומר לא
היתה שם אלא פרוכת אחת בלבד שנאמר
והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין
קודש הקדשים: **גמ'** שפיר קאמר להו רבי
יוסי לרבנן ורבנן אמרי לך הני מילי במשכן
אבל במקדש שני כיון דלא הואי אמה
טרקסין דבמקדש ראשון הוא דהואי
ואיסתפקא להו לרבנן בקדושתיה אי כלפנים
אי כלחזין והעבוד שתי פרוכת תנו רבנן בין
המזבח למנורה היה מהלך דברי ר"י ר"מ
אומר בין שלחן למזבח ויש אומרים בין
שלחן לכותל מאן^א יש אומרים אמר רב
חסדא רבי יוסי היא דאמר^ב פיתחא בצפון
קאי ורבי יהודה אמר לך^ג פיתחא בדרום
קאי ורבי מאיר כמאן סבירא ליה אי כרבי
יהודה סבירא ליה ניעול כרבי יהודה אי כרבי
יוסי סבירא ליה ניעול כר' יוסי לעולם כרבי
יוסי סבירא ליה ואמר לך^ד שולחנות צפון
ודרום מונחין ומפסקא ליה שלחן ולא
מתעייל ליה ואיבעית אימא ילעולם מזרח
ומערב מונחין ומשום שכינה לאו אורח ארעא
למיעיל

צפון (שמות ט) אלא של משה בצמנע חמש מימינו וחמש משמאלו
ופליגי זה תנאי איכא למאן דלמר מזרח ומערב מונחין ואיכא למאן
דלמר צפון ודרום מונחין ור"מ סבירא ליה כמאן דלמר צפון ודרום.
ראשי שולחנות מן הצפון לדרום היו חמש צבורה אחת פגות ראשה
של זו לראשה של זו והשולחן אמתים ארכו הרי עשר אמות ועל
כרחק רצין היה לסמוך ראש השולחן הצפוני לכותל שאם אמה
מושכו להלן מן הכותל נמצא מן השולחן הדרומי מקלחו יושב צדדים
שההיכל רחבו עשרים אמה נמצא צפון שלו עשר אמה ואי אפשר
להיות כלום מן השולחן צדדים הלאך מפסקא שולחנות את הדרך
ולא מתעייל ליה צין שולחן לכותל ואם תאמר אף צין המזבח
לשולחן אין דרך שהיה המזבח בצמנע ההיכל וראש השולחן הדרומי
סמוך למזבח את דרך שולחן צפון אמה להם המנומה (לעיל דף ג):
שאין המזבח מכון כנגד השולחן אלא משוך קימעה כלפי חוץ:
למיעיל

קרינה לשם פסח אלא כהול צפון אכל בשבת אינה קרינה, ללא דמיה שבת, וכן מפורש אילו על אהרן (ובדמיון) לא דמיה
שבת אע"ג דלוי דמי ליה, וטעמא דלא דמו משום דלוי יואלין בה לא לשם אילו על אהרן ולא לשם פסח, דל דבר שבושחתי אלו על אלא
מן החולין, אלא שצין פסח זה לא נאכלת כדון פסח אע"ג דלוי נימנין על [צין] פסחים אלא כדאמרין בפרק האשם [פסחים פח, ג],
מ"מ יוכל לאכול תמורת פסחו עם פסח שצין פסח זה להיות לה דמיה תמורת אלו מיר (לו) וזרוע כשהוא כמו מיר אלו עליו אע"פ
שאין אדם מתנדב כך. אך קשה דקמינה התם דנמצא קודם שחטת הפסח ירעה וכן תמורתו, משמע דלך תמורתו (גמ' דמית)
בשחטת הפסח ומה קשה שיהיו שחטתו עם פסח, ו"ל דלא קאמר בפרק האשם [פסחים פח, ג],
שנשמירה למחר הואיל ונראית לפסח אמתלו ונראה כפסח שעבר ומה הוא לא נראית ונדמית. מ"ר. שהיא ע"ג בע"ג מום קבוע

ואינו יוצא אהרין יצאו ויעברו, חזק מילתא היא שמהל על בעל מום קבוע נענין שאינו יוצא לחולין למנו ולעבר. ע"כ דף ג' ע"ב
שבת אע"ג דלוי דמי ליה, וטעמא דלא דמו משום דלוי יואלין בה לא לשם אילו על אהרן ולא לשם פסח, דל דבר שבושחתי אלו על אלא
מן החולין, אלא שצין פסח זה לא נאכלת כדון פסח אע"ג דלוי נימנין על [צין] פסחים אלא כדאמרין בפרק האשם [פסחים פח, ג],
מ"מ יוכל לאכול תמורת פסחו עם פסח שצין פסח זה להיות לה דמיה תמורת אלו מיר (לו) וזרוע כשהוא כמו מיר אלו עליו אע"פ
שאין אדם מתנדב כך. אך קשה דקמינה התם דנמצא קודם שחטת הפסח ירעה וכן תמורתו, משמע דלך תמורתו (גמ' דמית)
בשחטת הפסח ומה קשה שיהיו שחטתו עם פסח, ו"ל דלא קאמר בפרק האשם [פסחים פח, ג],
שנשמירה למחר הואיל ונראית לפסח אמתלו ונראה כפסח שעבר ומה הוא לא נראית ונדמית. מ"ר. שהיא ע"ג בע"ג מום קבוע

(א) צושות ד', (ב) [מנחות יט.
וה"ל] (ג) [ע"י מוס' צ"ב ג':
ד"ה מל' מיישג ג"כ דהלא],
(ד) [למנו נט.], (ה) מנחות ז':
(ו) כס"א: פרוכות, (ז) [ע"י
פירש"י לקמן ג'. ד"ה
טרקסין], (ח) [המיי"ט גריס
מ' ע"ש], (ט) [מ' אמה כ"כ
המיי"ט ע"ש], (י) [ע"י מוס'
צ"ג ג'. ד"ה טרקסין ובערוך
מצד דגלשון יון הוא טרקסין
מ"ט ומוך כלומר מספקא להו
אי כלפנים אי לחזן וכן
מפורש בירושלמי ע"כ וע'
רש"י גיטין פ"א. ד"ה דרך
טרקסין וכו' ודומה לי שהא
לשון יוני כמו טרקסין ע"ש].

תורה אור השלם

1. והקריב אהרן את פר
ההקטא אשר לו ויבקר
עצדו ובעד בריהו.
2. והקריב אהרן את פר
ההקטא אשר לו ויבקר
עצדו ובעד בריהו וישחט את
פר ההקטא אשר לו.
3. ויקרא טו יא
4. ונתתה את הפרכת
תחת השולחן והבאת
שמה מבית לפרכת את
ארון העדות והבדילה
הפרכת לבין בין הקדש
ובין קודש הקדשים:

הגהות הב"ח

(א) ב' היי מפני להו אף
בקופיא אלא שאני: (ב) שם
גבי אחיו הכהנים יש לומר
דמתכפרה בקריעותא
ממני וכו'.

הגהות מהר"ב

ורשב"ר
[א] תוס' ד"ה תיפוק לי וכו'
כ"ש אי לא דרשינן הכי לא.
נמחק לא במלא וי"כ ז"ל
אלא. וי"כ ש"י יעשויה:

מוסף רש"י

אשר לו. תלמי כתיבי כפר
(שבועות ד.). ת"ל אשר
לו. מניחא (שם). ת"ל שוב
אשר לו. הפליגי לעכנ
(שם). לבין שתי הפרוכת.
שהיו במקדש ע"כ במקום אמה
טרקסין עשה שלמה צננין
ראשון, ואשתי הגולה עשו את
ההיכל גבוה מאל ולא יוכל
גנין צנניו אמה להפקיית
גונבא סה, ולהרחיבו לא יכלו
לפי שמקריב את ההיכל אז
את קדשי הקדשים, ועשו שמי
פרוכת וביניהם אמה
(בתבנות קו).

תוס' ישנים

משא"כ תמורה ללא דמיה
שבת. ותימא לרבינו מדתין
פרק מי שהיה טמא [פסחים
לו, ג] הפסח שמאל קודם
שחטת הפסח ירעה וכן
תמורתו, פירוש שגראה
לשחטת הפסח ודמיה כיון
שחטת האלם שוב אין חזר
ומראה, משמע על אס שחט
המנורה לשם פסח דמיה,
ואם כן בשל ערב פסח להיות
בשבת קרינה לשם פסח ודמיה
שבת. ואומר רבינו דלוינה

(א) גי רבינו ז"ל דברי ר"מ וכו' בירושלמי. (ב) נראה דל"ל נלפון קאי לפיכך מהלך כנגדו וכו'.

שיין לך דף נג ע"א ונקומה בפסח. הקשה ה"ר (אלעזר) [אלחנן] דבפסח היכי מיוקמא הא קמי טוהא צניבור כמימר, ואי צני למימר כמו שטוהא צניבור בפסח שני כן טוהא צניבור כראשון. חזריה הראשון עיקר. ואומר רבינו דל"י נתן דלמר בפסחים [עמ, ג] כל ישראל יואלין
בפסח אחד אחי שפיר דלמילא לא נעכא, והכי קאמר וטוהא צניבור ואע"ג שאין טוהא צניבור כמימר. והוה מצי לשנוי דלית ליה דר' נתן, וכמה משויות ש בפסחים דלית להו כר' נתן. פסח שני מי רחי (שבת א) [בזממא. ואע"ג דר' יהודה קאמר צמוןן ודוחה את
הטומאה, מ"מ פסח משנה בפרק מי שהיה [פסחים לה, א] דלא דמי טומאה. מ"ר. ע"כ מעטוד קודם
ת"א אשר לו הכתוב שנה ע"יו אעכב. ואת אימא דלו על לעכב בשל צניבור ולו ע"ג פסח אלא הכהנים למנוה. י"ל דטפי משמע על שני לו משמע מלעכב בשל צניבור. מ"ר. בספקא צ"ה קדושתיה אי ב"חזין ויבקר עבוד שתי פרוכות. ולר' יוסי לא מספקא ליה לך